

สรุปองค์ความรู้จากผลงานการให้บริการวิชาการรับใช้สังคม
โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการพันสีบาติก

กลุ่มพัฒนาอาชีพและอนุรักษ์หัตถกรรมท้องถิ่น ตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดนครปฐม
ระหว่างวันที่ 18 - 21 ธันวาคม พ.ศ. 2558

โดย

นางภัทราธิษฐ์ สีทอินพพันธ์

สาขาออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๙ (หมวดเงินอุดหนุน)

คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ

คำนำ

สรุปองค์ความรู้ผลงานการให้บริการวิชาการ , ผลงานการให้บริการวิชาการรับใช้สังคม โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการพันสียาติก ภายใต้การดำเนินงานของสาขาวิชาออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพประจำปีงบประมาณ 2559 (หมวดเงินอุดหนุน) คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมรายงานผลการดำเนินงานโครงการ ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย ขั้นตอนการดำเนินโครงการพร้อมเอกสารประกอบการถ่ายทอดเทคโนโลยี รวมถึงการสรุปผลประเมินผลงานการให้บริการวิชาการ, ผลงานการให้บริการวิชาการรับใช้สังคม การถ่ายทอดเทคโนโลยีและข้อเสนอแนะอื่นๆที่มีต่อการจัดโครงการ ซึ่งผู้ดำเนินโครงการหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานผลการดำเนินงานเล่มนี้จักเป็นองค์ความรู้แก่ผู้ที่สนใจ และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานของโครงการต่อไปในอนาคต

ภัทรานิษฐ์ สิทินพพันธ์

โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการพันสียาปัก

กลุ่มพัฒนาอาชีพและอนุรักษ์หัตถกรรมท้องถิ่น ตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดนครปฐม

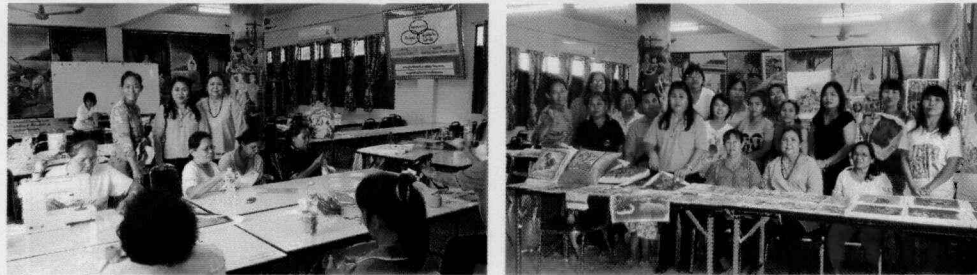
ระหว่างวันที่ 18 - 21 ธันวาคม พ.ศ. 2558

หลักการและเหตุผล

งานบริการวิชาการแก่สังคมเป็นพันธกิจที่มีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก นอกจากจะเป็นการให้ความรู้และทำประโยชน์ต่อชุมชนแล้วยังเกี่ยวข้องกับการผลิตบัณฑิตในด้านการให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติโดยการใช้ความรู้จากการเรียนมาเชื่อมโยงและบูรณาการลงสู่ภาคปฏิบัติบนฐานชุมชนเป็นการพัฒนาศักยภาพนักศึกษา ด้วยเหตุนี้ทางสาขาวิชาออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ ได้เล็งเห็นความสำคัญต่อประโยชน์ของชุมชน โดยเฉพาะการส่งเสริมให้คณาจารย์พัฒนาคุณภาพตนเองให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม ที่มุ่งเน้นการบริการวิชาการที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพแก่ชุมชนและสังคม อีกทั้งโครงการบริการวิชาการเป็นฐานในการบูรณาการการบริการวิชาการ กับการเรียนการสอน และการทำวิจัย ในปัจจุบันแนวทางการศึกษาได้เน้นถึงผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเพิ่มพูนความรู้เป็นการพัฒนาตนเองให้มีความสามารถทางด้านทักษะ ความจำเป็นในการนำความรู้เพื่อเป็นแนวทางสู่แนวทางการศึกษาด้านอาชีพสืบเนื่องจาก<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10203243308883337&set=a.10200146676669467.1073741899.1827481852&type=1&theater>)

ผู้ดำเนินโครงการได้ลงไปทำกิจกรรมตามคำทาบตามให้ลงไปช่วยแนะนำการทำผ้าบาติก เนื่องจากกลุ่มยังไม่เข้าใจในกระบวนการขั้นตอนของงานบาติก ซึ่งทางกลุ่มได้ติดต่อผู้ดำเนินโครงการอยากให้ช่วยแนะนำ อาทิ วัสดุอุปกรณ์ ผ้าที่ใช้ในงาน การออกแบบลวดลาย การวางลาย และกระบวนการทำผ้าบาติก จากการตั้งกลุ่มงานบาติก ดังกล่าวเลยอาสาสอนตามคำเชิญเป็นวิทยาทานตามอาชีพของตนเองแก่ชุมชน... กลุ่มพัฒนาอาชีพและอนุรักษ์หัตถกรรมท้องถิ่นไทย โดยมี คุณกิตติ์วี ฤทธิธวัช ประธานกลุ่มพัฒนาอาชีพและอนุรักษ์หัตถกรรมท้องถิ่นไทย ได้รวบรวมชาวบ้านในการสร้างงานเพื่อช่วยเหลือชุมชนสร้างความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของครอบครัว กลุ่มพัฒนาอาชีพและอนุรักษ์หัตถกรรมท้องถิ่นไทย ได้จัดจำหน่าย อาทิ ผ้าเช็ดหน้า ปลอกหมอน หมอนอิง ฯลฯ โดยผลงานสร้างรายได้ในระดับหนึ่ง

เหตุผล

จากผลงานการให้บริการวิชาการอย่างไม่เป็นทางการตามคำเชิญส่วนตัวและทางกลุ่มมีความตั้งใจ ผู้ดำเนินโครงการได้จัดการสำรวจอย่างต่อเนื่องในแต่ละปี ทางกลุ่มพัฒนาอาชีพและอนุรักษ์หัตถกรรมท้องถิ่นไทยได้แจ้งความจำนงอยากให้อำเภอทอดองค์ความรู้ด้านงานบาติก ทางสาขาวิชาออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น จึงจัดทำโครงการให้บริการวิชาการ , ให้บริการวิชาการรับใช้สังคมในโครงการอบรมระยะสั้น เน้นการนำองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยและการแลกเปลี่ยนความรู้จากชุมชนในโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการปั้นสีบาติก เป็นโครงการต่อเนื่องในพื้นที่กลุ่มชาวบ้านเพื่อจัดดำเนินงาน อบรมเพิ่มเติมความรู้ให้ชุมชน สามารถนำไปปฏิบัติงานได้จริงพัฒนาตนเองสู่ความเข้มแข็งอันเป็นแนวทางประกอบอาชีพสร้างเสริมรายได้ อีกทั้งยังนำไปส่งเสริมรายวิชาไปสู่การเรียนการสอนในระดับมหาวิทยาลัย ระดับมัธยมปลาย ครู อาจารย์ ประชาชนและกลุ่มชาวบ้านที่สนใจ อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาแลกเปลี่ยนความคิดและเป็นการประสานงานประชาสัมพันธ์แนะนำสาขาวิชาออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพให้เป็นที่รู้จัก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการปั้นสีบาติก
2. เพื่อจัดการอบรมองค์ความรู้ที่ต้องการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับชุมชน สำหรับ นักเรียน นักศึกษา ประชาชน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มชาวบ้านในพื้นที่ ในการโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการปั้นสีบาติกเป็น การสร้างศักยภาพสำหรับประกอบธุรกิจ

3. เพื่อบูรณาการงานบริการทางวิชาการแก่สังคมกับการเรียนการสอน และงานวิจัย รวมทั้งนำผลการดำเนินการไปปรับปรุงในกิจกรรมการเรียนการสอนและงานวิจัยต่อไป
4. เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะในการบริการวิชาการแก่สังคม โดยให้คณาจารย์ นักศึกษา บุคลากร และหน่วยงานภายนอกมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
5. เพื่อพัฒนาความรู้จากการให้บริการทางวิชาการและถ่ายทอดความรู้สู่บุคลากรภายในสถาบันและเผยแพร่สู่สาธารณชน

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มพัฒนาอาชีพและอนุรักษ์หัตถกรรมท้องถิ่นไทย และนักเรียน นักศึกษา ประชาชน
จำนวน 40 คน

พื้นที่ดำเนินการ

กลุ่มพัฒนาอาชีพและอนุรักษ์หัตถกรรมท้องถิ่นไทย ตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสองพี่น้อง
จังหวัดนครปฐม

ระยะเวลาดำเนินการ

วันที่ 18 - 21 ธันวาคม พ.ศ. 2558

งบประมาณ 102,100.....บาท

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สาขาวิชาออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

การดำเนินโครงการ :

โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการพันสียา โดยการถ่ายทอดเทคโนโลยีเทคนิคการพันสียา เน้นการนำองค์ความรู้จากการเรียนการสอนในวิชาวิชาการออกแบบลวดลายผ้าด้วยเทคนิคการย้อมสีลงไปสอนชุมชนไปพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก อาทิ ความรู้เกี่ยวกับผ้า หลักการออกแบบลายผ้าบาติกและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ลักษณะลวดลายผ้าบาติก เทคนิคการพันสียา รวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยใช้แนวโน้มสีเทรนด์สีในงานผลิตภัณฑ์ มาเป็นแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการพันสียาสามารถนำไปปฏิบัติงานได้จริง เป็นการฝึกอบรมที่นำองค์ความรู้ตลอดจนพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก เพื่อส่งเสริมอาชีพ เพิ่มรายได้และสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

กิจกรรมและวิธีดำเนินงาน ประกอบด้วย

- ขอสนับสนุนงบประมาณ

การเตรียมการและประสานงาน

- ประสานทีมวิทยากร สถานที่จัดอบรม และความพร้อมของชุมชน
- กำหนดวันฝึกอบรม
- เตรียมวัสดุอุปกรณ์ และวัตถุดิบ

การดำเนินงานหรือให้บริการ

ดำเนินงานฝึกอบรม ดังนี้

รายละเอียดหลักสูตรโครงการ

1 . ความรู้เกี่ยวกับผ้า

การเตรียมผ้าก่อนเพ้นท์

- การทดสอบผ้าเบื้องต้น
- ทดสอบตกแต่งปรับผ้านุ่ม

2. ศึกษาหลักการออกแบบลายผ้าบาติกและการพัฒนาผลิตภัณฑ์

- ลักษณะลวดลายผ้าบาติก
- ประเภทของลวดลายผ้าบาติก
 - ลายหลัก
 - ลายประกอบ

3. ศึกษาการเรียนรู้ในกระบวนการเตรียมผ้าก่อนและหลัง

- การเตรียมผ้า
- การเตรียมสี
- การเตรียมร่างภาพ (SKETCH)
- การเตรียมเทียนหรือการผสมเทียน
- การลงเส้นเทียน
- การเคลือบผ้า
- การลอกหรือต้มเทียนออกจากผ้า

4. การทำผ้าบาติก

- ทฤษฎีสีกับการเพ้นท์ผ้า
- การฝึกเขียนเทียน
- การชักต้มเทียนและการทำความสะอาดผ้า
- เทคนิคการเพ้นส์บาติก

5. การพัฒนาผลิตภัณฑ์

- แนวโน้มสี เทรนด์สีในงานผลิตภัณฑ์
- แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการพันสียา

ระยะเวลาในการฝึกอบรม

ตารางโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการพันสียา ระยะเวลาในการฝึกอบรม 4 วัน คิดเป็น 24 ชั่วโมง

ตารางโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการพันสียา

ณ กลุ่มพัฒนาอาชีพและอนุรักษ์หัตถกรรมท้องถิ่นไทย.. ตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสองพี่น้อง

จังหวัดนครปฐม

วันที่ 18 - 21 ธันวาคม พ.ศ. 2558

วัน/เวลา	9.00 - 12.00 น.	13.00 - 16.00 น.
วันที่หนึ่ง	การเตรียมผ้าก่อนพันท์ - หลักการออกแบบลายผ้าเช็ดหน้า - หลักการออกแบบลายผ้าพันคอ - หลักการวางลวดลายผ้า นางภัทรานิษฐ์ สิทธิพันธ์ (ท.3)	- ทฤษฎีสีกับการพันท์ผ้า - การออกแบบลายผ้าบาติก - ปฏิบัติการฝึกเขียนเทียน นางภัทรานิษฐ์ สิทธิพันธ์ (ท.1 ป.2)
วันที่สอง	- การออกแบบลายผ้าเช็ดหน้า - ปฏิบัติงานผ้าเช็ดหน้าบาติกและฝึกผ้า - การซักต้มเทียนและการทำความสะอาดผ้าเช็ดหน้าบาติก นางภัทรานิษฐ์ สิทธิพันธ์ (ท.1 ป.2)	- การออกแบบลายผ้าพันคอบาติกด้วยเทคนิคเส้นสี - การลอกลายลงผ้าและเขียนเทียนผ้าพันคอบาติกด้วยเทคนิคเส้นสี - ปฏิบัติงานผ้าพันคอบาติกด้วยเทคนิคเส้นสี นางภัทรานิษฐ์ สิทธิพันธ์ (ท.1 ป.2)
วันที่สาม	- ปฏิบัติงานผ้าพันคอบาติกด้วยเทคนิคเส้นสี (ต่อ) - การซักต้มเทียนและการทำความสะอาดผ้าพันคอบาติก นางภัทรานิษฐ์ สิทธิพันธ์ (ท.0 ป.3)	- การออกแบบลายเสื้อยืดบาติก - การลอกลายลงผ้าและเขียนเทียนทำเสื้อยืดบาติก - ปฏิบัติงานพันท์เสื้อยืดบาติกและฝึกผ้า นางภัทรานิษฐ์ สิทธิพันธ์ (ท.1 ป.2)
วันที่สี่	- ปฏิบัติงานพันท์เสื้อยืดบาติกและฝึกผ้า(ต่อ) นางภัทรานิษฐ์ สิทธิพันธ์ (ท.0 ป.3)	แนวโน้มสี เทรนด์สีในงานผลิตภัณฑ์ แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการพันสียา บาติก - การซักต้มเทียนและการทำความสะอาดเสื้อยืดบาติก นางภัทรานิษฐ์ สิทธิพันธ์ (ท.1 ป.2)

หมายเหตุ : รายละเอียดของโครงการควรครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และครบทุกหัวข้อที่กำหนด มิฉะนั้น โครงการของท่านจะถูกลดความสำคัญในการพิจารณางบประมาณ

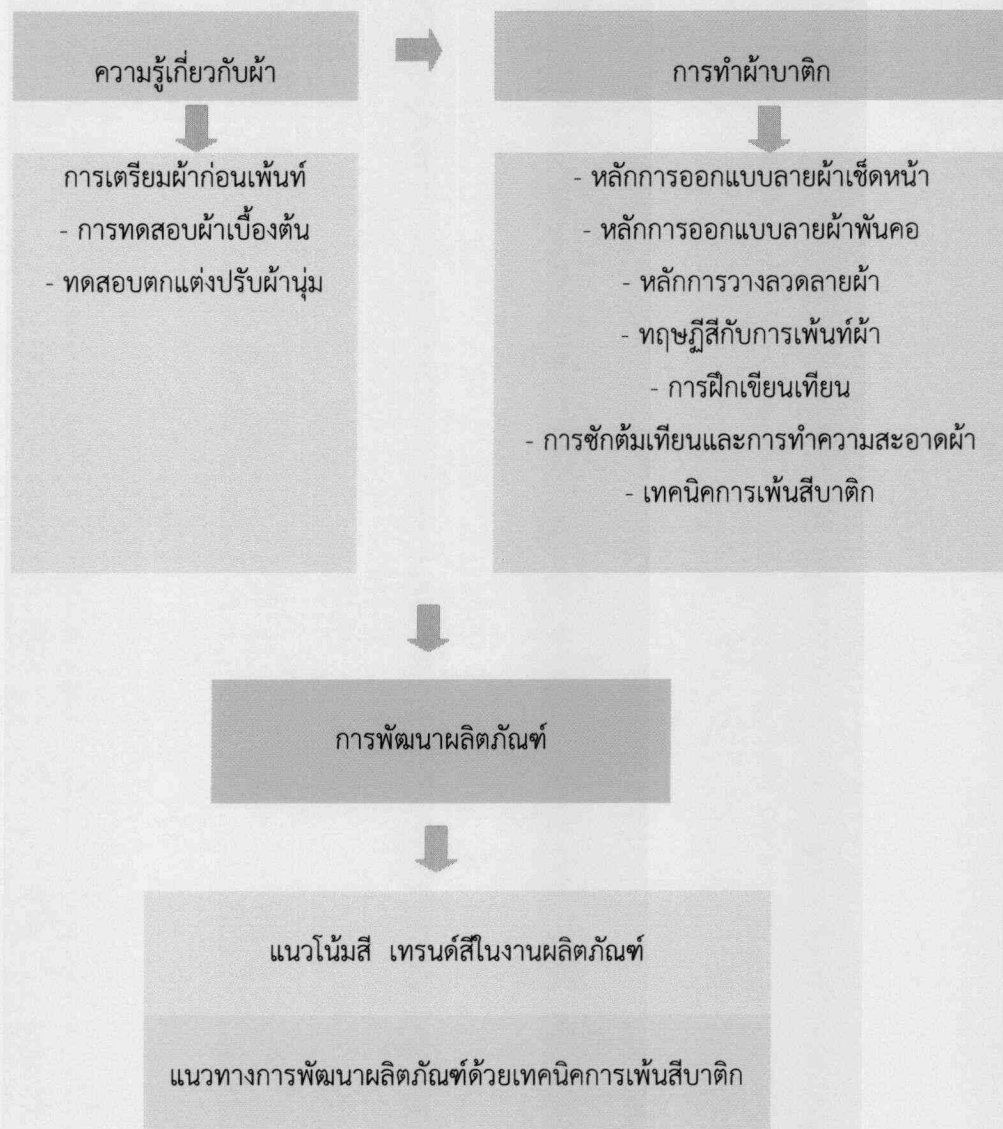
รายชื่อวิทยากร

- นางภัทรานิษฐ์ สิทธิณพพันธ์ ตำแหน่งอาจารย์ประจำสาขาออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

องค์ความรู้/เทคโนโลยีที่ได้รับ

ในโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการเพ้นส์บาติก โดยมีรายละเอียดดังนี้

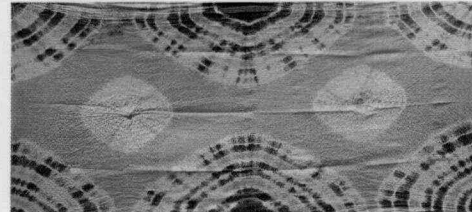
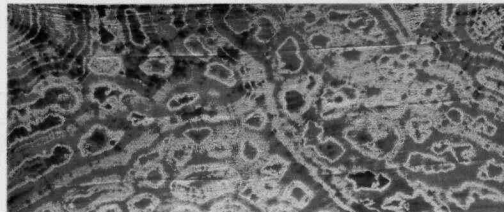
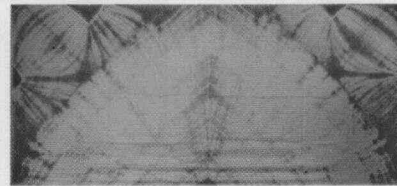
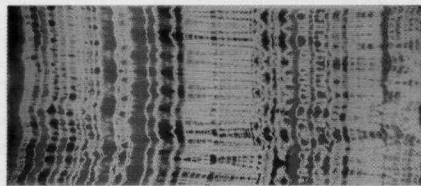
การพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการเพ้นส์บาติก

จากงานบริการวิชาการแก่สังคมเป็นพันธกิจที่มีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก นอกจากจะเป็นการให้ความรู้และทำประโยชน์ต่อชุมชนแล้วยังเกี่ยวข้องกับการผลิตบัณฑิตในด้านการให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติโดยการใช้ความรู้จากการเรียนมาเชื่อมโยงและบูรณาการลงสู่ภาคปฏิบัติบนฐานชุมชน ได้จัดการอบรมองค์ความรู้ที่ต้องการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับชุมชน สำหรับนักเรียน นักศึกษา ประชาชน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มชาวบ้านในพื้นที่เพื่อเป็นการสร้างศักยภาพสำหรับประกอบธุรกิจ เป็นการบูรณาการงานบริการทางวิชาการแก่สังคมกับการเรียนการสอน และงานวิจัยรวมทั้งนำผลการดำเนินการไปปรับปรุงในกิจกรรมการเรียนการสอนและงานวิจัยต่อไป อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาความรู้จากการให้บริการทางวิชาการและถ่ายทอดความรู้สู่บุคลากรภายในสถาบันและเผยแพร่สู่สาธารณชน

การวิจัย

ชื่องานวิจัย เรื่องการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้ามัดย้อม โครงการวิจัยทุนสนับสนุนงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพงบประมาณเงินรายได้ ปี พ.ศ. 2552 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

ชื่องานวิจัย เรื่องการออกแบบและพัฒนาผ้าฝ้ายทอมือ(มัดหมี่) ด้วยสีธรรมชาติจากเปลือกกะลามะพร้าว โครงการวิจัยทุนสนับสนุนงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพงบประมาณผลประโยชน์ ปี พ.ศ. 2555 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

สีจาก(เปลือก)กะลามะพร้าวแก่

ตารางเปรียบเทียบคุณสมบัติในการย้อมสีธรรมชาติจาก(เปลือก)กะลามะพร้าว

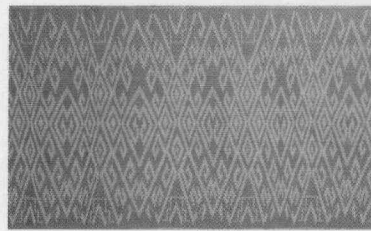
(เปลือก)กะลามะพร้าว ไม่ใช่สาร น้ำขี้เถ้า น้ำปูนใส น้ำสารส้ม โคลน สนิมเหล็ก

ช่วยย้อม

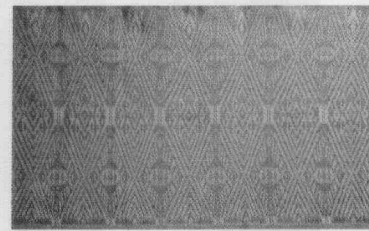
มะพร้าวอ่อน

มะพร้าวแก่

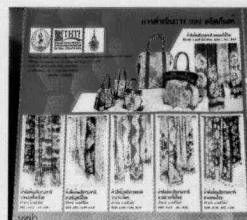

ผ้าฝ้ายทอมือ (มัดหมี่) ลายขนนก

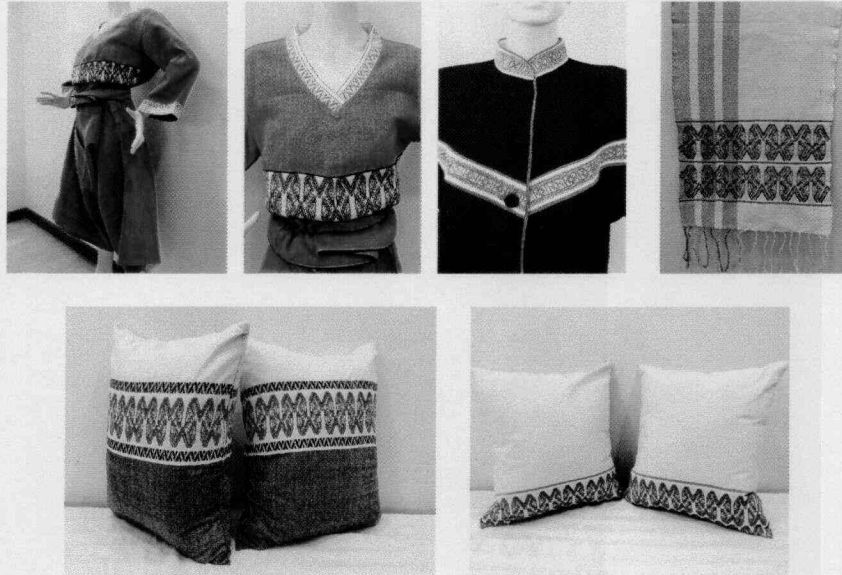

ผ้าฝ้ายทอมือ (มัดหมี่) ลายพรางใจ

ชื่องานวิจัย เรื่องการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอชุมชนสู่อุตสาหกรรมเชิงวัฒนธรรม ภายใต้โครงการ พัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทออย่างครบวงจร เรื่องโครงการวิจัยการพัฒนาลวดลาย ผลิตภัณฑ์ต้นแบบผ้ามัดย้อมด้วยการย้อมจากสีธรรมชาติ สนับสนุนทุนวิจัยโดยสถาบันพัฒนา อุตสาหกรรมสิ่งทองบประมาณผลประโยชน์ ปี พ.ศ. 2555

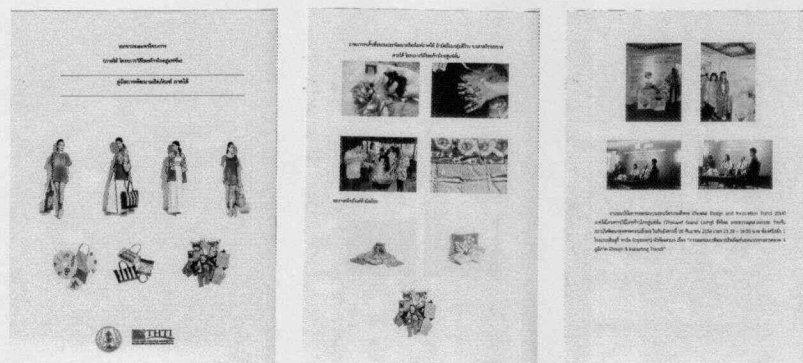

ชื่องานวิจัย เรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือ ตำบลทัพหลวง อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี โครงการวิจัยทุนสนับสนุนงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพงบประมาณเงินรายได้ ปี พ.ศ. 2557

วิจัยนำไปใช้ประโยชน์

- เป็นที่ปรึกษาและดำเนินงานในโครงการวิถีไทยก้าวไกลสู่แฟชั่น (Thailand Grand living) กิจกรรม การยกระดับการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเชิงสร้างสรรค์ ให้กับสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ ในฐานะนักออกแบบพัฒนาภาคใต้

ประเภทของกิจกรรม

ฝึกอบรมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ภาคใต้ ได้แก่ กลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก ผ้ามัดย้อมของกลุ่มคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช และกลุ่มทอผ้าบ้านในเขา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

คลินิกเทคโนโลยีเครือข่าย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

-ดำเนินโครงการคลินิกเทคโนโลยีของกระทรวงวิทยาศาสตร์ ในโครงการการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการย้อมสีเส้นฝ้ายด้วยสีธรรมชาติในท้องถิ่นที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

-ดำเนินโครงการคลินิกเทคโนโลยีของกระทรวงวิทยาศาสตร์ ในโครงการการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการย้อมสีเส้นฝ้ายและการมัดย้อมผ้าทอด้วยสีธรรมชาติในท้องถิ่นที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

การนำความรู้จากการบริหารวิชาการใช้ในการเรียนการสอน

1. วิชาการออกแบบลวดลายผ้าด้วยเทคนิคการย้อมสี นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ

การบูรณาการเรียนการสอน

วิชาการออกแบบลวดลายผ้าด้วยเทคนิคการย้อมสี นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ

- จัดการเรียนการสอนในเรื่องการย้อมสีธรรมชาติ
 - จัดการเรียนรู้เรื่องการมัดย้อมสีธรรมชาติ
- งานมัดย้อม

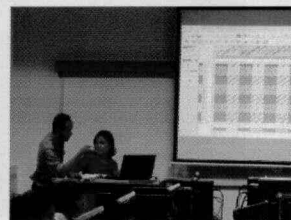
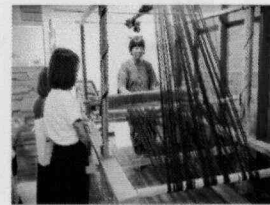
งานบาติก

2. วิชาหัตถกรรมสิ่งทอไทย นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ การบูรณาการการเรียนการสอน

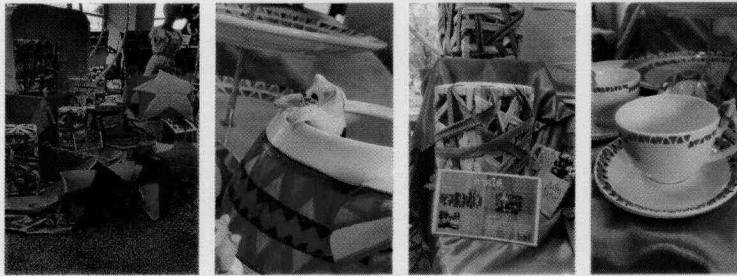
วิชาหัตถกรรมสิ่งทอไทย นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ

- ศึกษาดูงานศูนย์ศิลปาชีพบางไทร และศูนย์ศิลปาชีพพระหว่าประเทศเพื่อศึกษางานด้านหัตถกรรมไทย
- และงานสิ่งทอไทยรวมทั้งการออกแบบประยุกต์ลวดลายผ้าไทยด้วยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ออกแบบงาน และผลิตผลงานไทย 4 ภาคโดยแสดงถึงอัตลักษณ์ไทย

บูรณาการสร้างสรรค์ผลงาน

3. วิชาโครงการออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ

- นักศึกษาจัดทำโครงการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและจัดทำโครงการที่เกี่ยวข้องกับงานย้อมสีธรรมชาติและการมัดย้อมสีธรรมชาติ

การย้อมสีกาแฟ

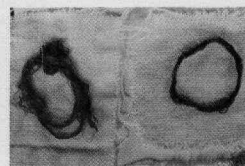
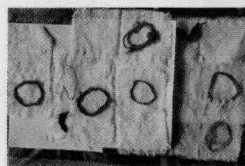
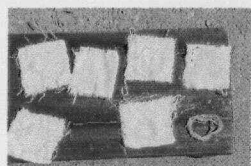
การมัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกมะม่วง

การทำบาติกย้อมสีจากกล้วย

4. วิชาวิเคราะห์และทดสอบ นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ นักศึกษาคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ

- จัดการองค์ความรู้ชุมชนในการทดสอบความคงทนของสี

การทำนํารุ่งศิลปวัฒนธรรม

โครงการจุลกฐิน วัดเทพคัลยา ตำบลทัพหลวง จังหวัดอุทัย (โครงการประจำปีของทางคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ) โดยคณาจารย์และนักศึกษาเข้าร่วมดำเนินโครงการอาทิ กระบวนการปั่นฝ้าย เตินเครือ กระบวนการย้อมสีธรรมชาติและกระบวนการตัดเย็บเป็นการบูรณาศาสตร์ทั้ง 3 สาขาวิชาร่วมบุญเป็นประจำทุกปี

ตัวชี้วัดเป้าหมายผลผลิต

เชิงปริมาณ

- ผู้เข้าร่วมโครงการ.....40.....คน / เล่ม //(หน่วยนับเปลี่ยนแปลงไปตาม

เป้าหมายของโครงการ)

- จำนวนครั้งที่ดำเนินโครงการ.....1.....ครั้ง
- จำนวนการจัดอบรมและสัมมนา.....1.....เรื่อง
- จำนวนเผยแพร่ความรู้บริการวิชาการ.....1.....ครั้ง

เชิงคุณภาพ

- ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น (ร้อยละ).....100.....
- ความพึงพอใจของผู้เข้ารับบริการในกระบวนการให้บริการ (ร้อยละ).....100....

เชิงเวลา

- วัน/เดือน/ปี ที่จะดำเนินโครงการ.....เดือนกุมภาพันธ์
- โครงการแล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนด (ร้อยละ).....100.....

เชิงค่าใช้จ่าย.....2,552.50 บาท/คน

ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ

1. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้มาจัดทำธุรกิจ สร้างรายได้ใหม่ให้ชุมชน และพัฒนาผลิตภัณฑ์มด้อย
2. มีผู้ประกอบการธุรกิจเกี่ยวกับออกแบบลวดลายและผลิตภัณฑ์มด้อยรายใหม่เพิ่มขึ้น

สรุปผลการประเมินรายงานโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการพันสียา

1. โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการพันสียาได้ดำเนินการเป็นไปตามเป้าหมาย
2. ผู้เข้ารับการถ่ายทอดได้รับองค์ความรู้โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการพันสียา และตอบสนองความต้องการของตลาด
3. ผู้เข้ารับการให้บริการวิชาการ , การให้บริการวิชาการรับใช้สังคมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการพันสียา มีความตั้งใจและสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ได้จริง เพื่อส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

ปัญหาอุปสรรค/ข้อเสนอแนะ

ปัญหาอุปสรรค

กลุ่มพัฒนาอาชีพและอนุรักษ์หัตถกรรมท้องถิ่น ตำบลระตูมล้ม อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ยังขาดการเรียนรู้ในเรื่องเทคนิคในการพันสียาโดยเฉพาะการพันสียาที่กลบขนผ้า

แนวทางแก้ไขปัญหา

จากผลการดำเนินการโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการพันสียา ได้ดำเนินการเป็นไปตามเป้าหมาย พบว่า กลุ่มพัฒนาอาชีพและอนุรักษ์หัตถกรรมท้องถิ่น ตำบลระตูมล้ม อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม จากเดิมยังขาดการเรียนรู้ในเรื่องเทคนิคในการพันสียาโดยเฉพาะการพันสียาที่กลบขนผ้า จากการถ่ายทอดเทคโนโลยีเสร็จสิ้นลงกลุ่มชุมชนสามารถเข้าใจในเทคนิคการพันสียา โดยการปฏิบัติงานจริงอีกทั้งยังให้ความสนใจนำองค์ความรู้ไปในการพัฒนางานจริงสามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนา เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ให้ดียิ่งขึ้น สามารถผลิตสินค้าในเชิงพาณิชย์และมีความต้องการในการต่อยอดองค์ความรู้เพิ่มเติมเพื่อเพิ่มมูลค่างานที่มีคุณภาพและตอบสนองความต้องการของตลาดเป็นการสร้างรายได้ให้ชุมชนในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

จากผลการดำเนินการโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการพันสียา ได้ดำเนินการเป็นไปตามเป้าหมาย พบว่ากลุ่มพัฒนาอาชีพและอนุรักษ์หัตถกรรมท้องถิ่น ตำบลระตูมล้ม อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม อยากให้มีการจัดโครงการในระดับที่สูงขึ้น อยากให้จัดโครงการอีกในปีถัดไปเพื่อจะได้นำไปสร้างอาชีพในอนาคต และอยากให้จัดโครงการแบบนี้อีก แต่ระยะเวลาน้อยเกินไป

สรุปองค์ความรู้ในการบริการวิชาการรับใช้สังคม

ชื่อโครงการ โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการพันสียาติ

กลุ่มพัฒนาอาชีพและอนุรักษ์หัตถกรรมท้องถิ่น ตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดนครปฐม

มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

คณะดำเนินงาน

นางภัทรานิษฐ์ สิทินพันธ์

กรรมการ

นางสาวนิภา ทองเนื้อแปด

โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการเพ้นสีบาติก

กลุ่มพัฒนาอาชีพและอนุรักษ์หัตถกรรมท้องถิ่น ตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน

จังหวัดนครปฐม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

ภัทรานิษฐ์ สิทธิพนธ์

กลุ่มพัฒนาอาชีพและอนุรักษ์หัตถกรรมท้องถิ่น ตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยมีศูนย์การศึกษาชนกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลกระทุ่มล้มได้จัดตั้งกลุ่มงานบาติกขึ้นเพื่อสร้างงานให้ชาวบ้านในพื้นที่ได้รวมกลุ่มชาวบ้าน เพื่อช่วยเหลือชุมชนในการสร้างงาน สร้างความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของครอบครัว ผู้ดำเนินโครงการได้ลงไปทำกิจกรรมตามคำทาบตามให้ลงไป ช่วยแนะนำการทำผ้าบาติกเนื่องจากกลุ่มยังไม่เข้าใจในกระบวนการขั้นตอนของงานบาติก ซึ่งทางกลุ่มได้ติดต่อผู้ดำเนินโครงการอยากให้ช่วยแนะนำ อาทิ วัสดุอุปกรณ์ ผ้าที่ใช้ในงาน การออกแบบ ลวดลาย การวางลาย และกระบวนการทำผ้าบาติก จากการตั้งกลุ่มงานบาติก ดังกล่าวเลยอาสา มาสอนตามคำเชิญเป็นวิทยาทานตามอาชีพของตนเองแก่ชุมชน... กลุ่มพัฒนาอาชีพและอนุรักษ์หัตถกรรมท้องถิ่นไทย โดยมีคุณกิตติ์วี ตฤณธวัช ประธานกลุ่มพัฒนาอาชีพและอนุรักษ์หัตถกรรมท้องถิ่นไทย ได้รวบรวมชาวบ้านในการสร้างงานเพื่อช่วยเหลือชุมชนสร้างความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของครอบครัว กลุ่มพัฒนาอาชีพและอนุรักษ์หัตถกรรมท้องถิ่นไทย ได้จัดจำหน่าย อาทิ ผ้าเช็ดหน้า ปลอกหมอน หมอนอิง ฯลฯ โดยผลงานสร้างรายได้ในระดับหนึ่ง จากการลงพื้นที่กลุ่มอาชีพกระทุ่มล้ม มีความต้องการให้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ จัดดำเนินงานอบรมเพิ่มเติม อาทิ การพัฒนาลวดลายผ้าบาติก พัฒนาผลิตภัณฑ์ การวางลายและเทคนิคการเพ้นสีบาติก เป็นต้น ทางกลุ่มพัฒนาอาชีพและอนุรักษ์หัตถกรรมท้องถิ่นไทยได้แจ้งความจำนงค์ขอให้ไปถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านงานบาติก ทางสาขาวิชาออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น จึงจัดทำโครงการให้บริการวิชาการ, ให้บริการวิชาการรับใช้สังคมในโครงการอบรมระยะสั้น เน้นการนำองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยและการแลกเปลี่ยนความรู้จากชุมชนโดยมีจำนวนผู้เข้าอบรม 40 คนมีอาจารย์ ครู ผู้สนใจและนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏฯ เข้าร่วมโครงการโดยเน้นองค์ความรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการเพ้นสีบาติก

สมมุติฐานในการดำเนินโครงการ

ผ้าบาติกหรือผ้าปาเต๊ะ เป็นคำที่ใช้เรียกผ้าชนิดหนึ่งที่มีการทำ โดยใช้เทียนปิดส่วนที่ไม่ต้องการให้ติดสี และใช้วิธีการแต้มระบายสี หรือย้อมในส่วนที่ต้องการให้ติดสี ผ้าบาติกบางชิ้นอาจจะผ่านขั้นตอน การปิดเทียน แด้มสี ระบายสีและย้อมสีนับเป็นสิบๆ ครั้งส่วนผ้าบาติก อย่างง่ายอาจทำ

โดยการเขียนเทียนหรือพิมพ์เทียน แล้วจึงนำไปย้อมสีหรือเพ้นท์ คำว่า บาติก จึงมีความหมายว่า เป็นผ้าที่มีลวดลายเป็นจุดๆ ต่างๆ แม้ว่าการทำผ้าบาติกในปัจจุบันจะก้าวหน้าไปมากแล้วก็ตาม แต่ลักษณะเฉพาะประการหนึ่งของผ้าบาติก ก็คือจะต้องมีวิธีการผลิตโดยใช้เทียนปิดส่วนที่ไม่ต้องการให้ติดสีหรือปิดส่วนที่ไม่ต้องการให้ติดสีซ้ำอีก ลักษณะที่โดดเด่นของผ้าบาติก คือ ศิลปหัตถกรรมบนผืนผ้าอันงดงาม เกิดจากฝีมือและความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่เขียนลวดลายสีสรรและเอกลักษณ์ที่สะท้อนถึงศิลปวัฒนธรรมความเป็นชาตินั้นๆ

วัตถุประสงค์ในการดำเนินโครงการ

จากความต้องการตามที่เสนอแนะของกลุ่มของกลุ่มอาชีพกระทู้ล้มดังกล่าว ทางสาขาออกแบบสิ่งทอและแฟชั่นจึงได้จัดทำโครงการให้บริการวิชาการรับใช้สังคมในโครงการอบรมระยะสั้น เน้นการนำองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยและการแลกเปลี่ยนความรู้จากชุมชน เป็นโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการเพ้นส์บาติก เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการเพ้นส์บาติก โดยจัดการอบรมองค์ความรู้ที่ต้องการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับชุมชน สำหรับ นักเรียน นักศึกษา ประชาชน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มชาวบ้านในพื้นที่เป็นการสร้างศักยภาพสำหรับประกอบธุรกิจ อีกทั้งยังเป็นการบูรณาการงานบริการทางวิชาการแก่สังคมกับการเรียนการสอน และงานวิจัย รวมทั้งนำผลการดำเนินการไปปรับปรุงในกิจกรรมการเรียนการสอนและงานวิจัยต่อไป เสริมสร้างความรู้และทักษะในการบริการวิชาการแก่สังคม โดยให้คณาจารย์ นักศึกษา บุคลากร และหน่วยงานภายนอกมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

ขั้นตอนการดำเนินโครงการ

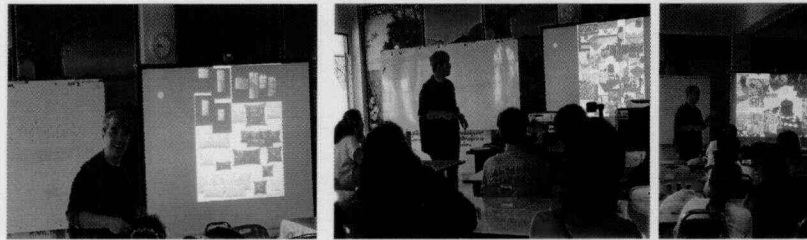
ดำเนินงานฝึกอบรม โดยมีรายละเอียด เนื้อหาในการฝึกอบรม มีรายละเอียดดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับผ้าเริ่มจากความรู้เกี่ยวกับผ้าการเตรียมผ้าก่อนเพ้นท์ การทดสอบผ้า เบื้องต้นแลพการทดสอบตกแต่งปรับผ้านุ่ม
2. หลักการออกแบบลายผ้าบาติกและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ อาทิ ลักษณะลวดลายผ้าบาติก ประเภทของลวดลายผ้าบาติกลายหลักและลายประกอบ
3. ศึกษาการเรียนรู้ในกระบวนการเตรียมผ้าก่อนและหลัง ได้แก่ การเตรียมผ้า การเตรียมสี การเตรียมร่างภาพ (SKETCH) , การเตรียมเทียนหรือการผสมเทียน , การลงเส้นเทียน , การเคลือบผ้าและการลอกหรือต้มเทียนออกจากผ้า
4. กระบวนการทำผ้าบาติก ได้แก่ การฝึกเขียนเทียน , การชักต้มเทียนและการทำความสะอาดผ้าและเทคนิคการเพ้นส์บาติก
5. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยเรียนรู้แนวโน้มสี เทรนด์สีในงานผลิตภัณฑ์และแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการเพ้นส์บาติก

โดยคำนึงถึง

ด้านการออกแบบ : การวางแผนเป็นกระบวนการทางความคิดอย่างเป็นระบบขั้นตอน การวางแผนเป็นการสร้างสรรค์ให้งานหรือผลงานมีคุณค่าหรือคุณภาพมากยิ่งขึ้น ลวดลายจึงนับว่าเป็นการใช้จินตนาการควบคู่กับการออกแบบที่ต้องอาศัย องค์ประกอบที่สามารถทำให้นักออกแบบมีความคิดสร้างสรรค์งานขึ้นมา

ด้านประโยชน์ใช้สอย : ขั้นตอนที่คำนึงถึงการใช้งานของผลิตภัณฑ์ ซึ่งจำเป็นที่การออกแบบลาย การวางลายต้องมีการกำหนดลวดลายก่อนนำมาเป็นผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นวิธีช่วยสร้างความโดดเด่นให้แก่ผลิตภัณฑ์

ด้านคุณภาพ : การเลือกใช้สี และกำหนดเฉดสีที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ ต้องเข้าใจการใช้สีและเทคนิคการเพ้นท์สีในงาน

นอกจากพื้นฐานการเรียนรู้ที่นำเสนอให้ชุมชนในโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการเพ้นท์สีบาติกได้เข้าใจลักษณะของลวดลายที่นำมาใช้ในการออกแบบ ผู้ดำเนินโครงการได้อบรมลงมือปฏิบัติให้เรียนรู้ถึงเทคนิคต่างในการทำผ้าบาติกเบื้องต้น เทคนิคเส้นสีบาติก และการเพ้นท์สีบาติกลงบนผืนผ้า

ผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินการโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการเพ้นสีบาติก กลุ่มพัฒนาอาชีพและอนุรักษ์หัตถกรรมท้องถิ่นไทย.. ตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสองพระพราน จังหวัดนครปฐมพบว่ากลุ่มชาวบ้านให้ความสนใจในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการเพ้นสีบาติก ผลจากการถ่ายทอดเทคโนโลยีจึงทำให้ทางกลุ่มชุมชนให้ความสนใจที่จะนำองค์ความรู้ที่ได้ไปต่อยอดและพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการเพ้นสีบาติกได้จริง สร้างรายได้ใหม่ให้ชุมชนเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ให้ดียิ่งขึ้นและตอบสนองความต้องการของตลาดได้ รวมทั้งอาจมีผู้ประกอบการเกี่ยวกับการทำผ้าบาติกและพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการเพ้นสีบาติกรายใหม่เพิ่มขึ้น

แนวทางการขยายผลดำเนินการ

ผู้เข้าร่วมโครงการอบรมโดยเฉพาะสมาชิกของกลุ่มพัฒนาอาชีพและอนุรักษ์หัตถกรรมท้องถิ่นไทย.. ตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้จากการอบรมไปพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการเพ้นสียาติกไปต่อยอด โดยผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการเพ้นสียาติก เป็นการส่งเสริมอาชีพสร้างรายได้ในท้องถิ่น สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ด้วยเทคนิคการเพ้นสียาติก รวมทั้งอาจมีพัฒนาขยายผลการอบรมในการต่อยอดองค์ความรู้เพิ่มเติมทางด้านการผลิตด้วยเทคนิคการเพ้นสียาติกที่มีคุณภาพ และตอบสนองความต้องการของตลาดเป็นการสร้างรายได้ให้ชุมชนในอนาคต

ผู้ให้ข้อมูล นางภัทรานิษฐ์ สิทินพันธ์

เบอร์โทร 099-1786996 E-mail Sittinoppan@hotmail.com